

HARBİN DEHŞETİ KARSISINDA..

HEPİMİZE DÜŞEN BORÇLAR, VAZİFELER..

Büyük milletimizin birinci dünya harbi sonunda kanı canı bahasına kurduğu; hür, müstakil, aziz vatanımızı şimdiki dünya felâketi içinden en az sarsıntı ile ve fakat en çok kazanılmış imtihanlarla, iyiliklerle, faydalarla yürütüp götürmeye hepimiz borçluyuz ve teker teker bu mes'uliyetin altındayız..

ETEM İZZET BENİCE

Yirmi asrın emeğiyle kurulan medeniyet, yine medeniyetin elile ykılıyor.

270 Alman ve mühter timeni doğuda boğuşuyor. Tabii bunun karşısında bir o kadar da Rus timeni var. Cepheye karşılıklı ölenlerin sayısı az değildir. Korkunç rakamlardan bahsediliyor.

Mısır cephesi de şimdi hızını aldı. Kıyasıyla bir tahrip, takip, boğuşma içinde mücadele inkışaf ediyor. Almanya, İtalya, Rusya'da ardı ardına şehirler bomba yağmurları altında ykılıyor.

Rus cephesine, Mısır cephesine varıncaya kadar bütün Uzak Doğu'da, bütün Avrupada, bütün Okyanuslarda, Akdenizde ve Afrika çöllerinde az mı insan öldü; az mı medeniyet eseri ykıldı?

Halbuki, daha harbin başlamayız gibi birşey. Asıl harp, Slav - Cermen - Anglosakson iktidarlarının asıl boğuşması, gırtlak gırtlığa gelmesi bundan öteye başlıyor. Mücadele topyekündür ve topyekün olacaktır.

Şehir, kasaba, köy ve bütün halk, ihtiyar, hasta, çocuk, yarı, malul herkes harbin kadrosu içindedir. Sarsılan devriliyor. Ayakta duramayan, sağlam yürüğü ve sağlam bünyesinin sağlam evherlerini hasmının alına bir irade yumruğu gibi diteniyenler için tehlike büyüktür. Belki de bu harp ayakta kalamayanlar için her türlü maddi varlığını mahv ve ifna etmiş olarak bitecektir.

Büyük Reisimiz önü: — Öyle görünüyor ki 1943 yılı İlah geniş ve daha insafsız muharebelerle geçecektir..

Diyerek harbin istibahini tayin ve işaret edenken harbin insanlık ve beşer saadetini getirdiği feci ve muzlim halleri de en mükemmel bir çerçeve içinde tasvir etmiştir:

— Dünya harbi bu yıl da kanlı şekilleri ile memleketleri yakıp yıkmakta devam etti. Şehirler ve cephe gerilerinin silâhsız halk yığınları, her tarafa, ateş içinde kaldılar.

İnsanlık öldürmekten başka usul tanımayan bir acımacak istikamette gittikçe daha ziyade saplanmış bulunuyor. Bu halleri insan olarak ve millet olarak seyredenken büyük ızdırıp duyuyoruz..

Hakikat budur. İstikbal daha büyük facialarla, ızraplarla, hatâta vahşetler, çöküntüler, sefaletlerle doludur.

İstilâ sefaletlerin, istilâ salgın hastalıkların medeniyet ve umran eserlerini ve insan takatlerini deviren harp vasıtaları ile elele verişerek önümüzdeki yıllar, tarihte işitilmemiş ve görülmemiş ölçüde insanlığı ezip sarsması da beklenmicek şey değildir.

Bu felâket nasıl tamir edilecek, insanlık ve medeniyet kayıplarını nasıl yerine koyabilecek? Bu sual-in bugünkü şartlar karşısında cevabı yoktur.

Yüksek Şef; — Muharebe edenler arasında bir anlaşmayı bugün için limit ettirecek hiç bir yerde hiç bir delil yoktur..

Derken en doğruyu söylemiştir. Taraflardan birinin topyekün sırtüstü düşmesi ile ancak bu harp

bitecektir. Mücadelenin mahiyeti, nevi, şekli tamamen bambaşkadır ve mühtistir.

Bu dünya felâketi içinde bizim siyasi ve askeri durumumuz açıktır. Vurana vuracağız. Fakat, harbe girmesek ve bize kimse silâhlı bir tazyik ve tecavüzü düşüncemese dahi en az bu harbin iktisadi ve mali tesirlerinden kurtulmamıza imkân yoktur.

Memlekette harbin doğurduğu, hususî şartlarımızın ilgilendirdiği normal sıkıntılar şimdiden hissedilmektedir ve daha da edilecektir. Hükümet ve Meclis bir yandan bunun tedbirlerini arar ve alırken milletçe de fert fert yapacağımız işler çoktur ve Türk vatanına hayati, istikbali ve varlığı ile alakalıdır.

Harbin fecatlerini ve karanlık istibahini, hazırladığı ilerideki faciaları kâfi derecede canlandırmış halde bulunuyoruz. Binaenaleyh milletçe ve fert fert herşeyin başında yapacağımız iş pahalılığı belâ haline sokanlara, vurgunculara, ihtikârcılara ve bu memleketi hastalıklı ve zavıf gösterenlere fırsat vermemek, hükümetin, hükümet tedbirlerinin yanında yer almak; onları kolaylaştırmaktır.

Büyük milletimizin birinci büyük harp sonunda kanı, canı pahasına kurduğu; hür, müstakil, aziz vatanımızı; bu dünya felâketi içinden en az sarsıntı ile ve fakat en çok kazanılmış imtihanlarla, iyiliklerle, faydalarla yürütüp götürmeye hepimiz borçluyuz ve teker teker bu mes'uliyetin altındayız.

ETEM İZZET BENİCE

Doğum, ölüm ve düşünlerde bez ihtiyacı

Yerli Mallar Pazarları bulunmayan yerlerde de halka yaradım olunacak

Sümer Bank Yerli Mallar pazarları şubelerinin bulunduğu yerlerde doğum ve ölüm vak'aları için 15, evlenmelerde de 50 metre bez verilmektedir. Bu, kolaylığın yerli mallar pazarı şubesi bulunan şehirlerin belediye hudutları haricinde kalan yerlerle mezkûr şubelerin bulunmadığı mahallere de teşmil tekrârı etmiştir.

(Devamı Sa: 3, Sü: 4 de)

BUGÜN

2 inci sayfamızda Fâhî Rûfık Atay'ın kıymetli bir yazısı

Tek taraflı mesele karşısında değiliz

3 üncü sayfamızda bundan böyle her gün şehrimizin dertlerini ve ihtiyaçlarını teşhir eden bir yazı neşredeceğiz. Bugün:

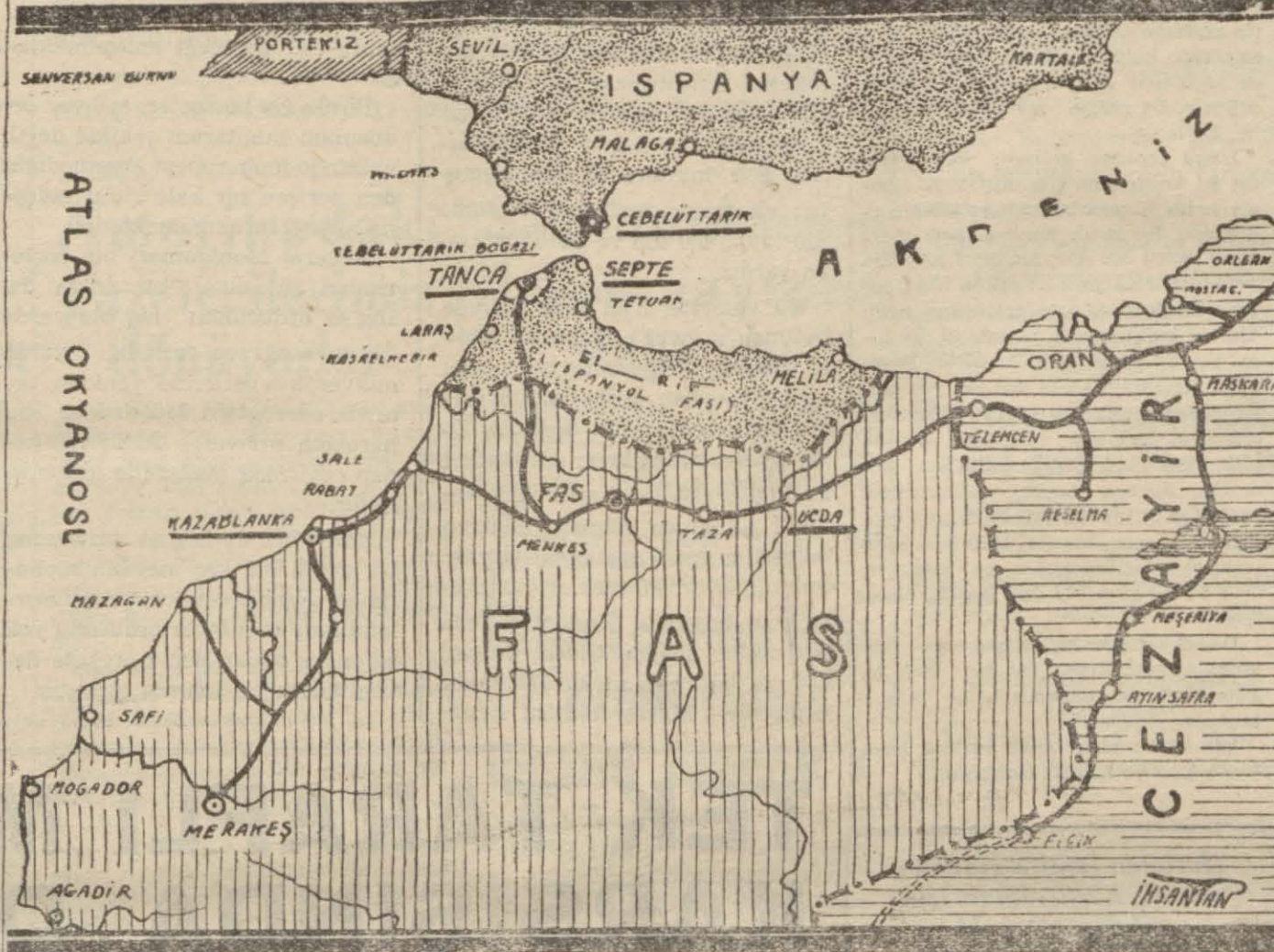
LÜKS BELÂSİ

Rommel kuvvetlerini arkadan da vurmak için...

Bu sabah şimalî Fransız Afrikasına asker çıkaran Müttefikler ilerlemeye çalışıyorlar

İhraç Kuvvetleri Kumandanı bir mesajında Afrikalı Fransızlara şöyle diyor:

“Size düşman olarak değil, dost olarak geliyoruz..”

Şimal Fransız Afrikasını ve İhraç muntakalarını gösterir harita

Londra, 8 (A.A.) — Sabahın ilk saatlerinde, şimalî Fransız Afrikasının bir çok noktalarına Amerikalılar asker çıkarmışlardır. Bu hareket, beliren mühter tehlikesi karşısında yapılmıştır. Bu hareket hakkında ilk tebliğ bu sabah neşredilmiştir:

Karaya ayak basan kuvvetlerin, şimalî Afrikada bulunan mühter kuvvetlerinin imhasına iştirak edecekleri bildirilmektedir. “SIZE DÜŞMAN DEĞİL, DOST OLARAK GELİYORUZ.”

Londra, 8 (A.A.) — Şimalî Fransız Afrikasının bir kaç noktasına ayak basan kuvvetlerin başkumandanı Eisenhower şu mesajı neşretmiştir: “Şimalî Afrikalı Fransızlar; Size, düşman olarak değil, dost olarak geliyoruz. Şimalî Afrikaya tevcih edilen bu hareket tama-

(Devamı Sa: 3, Sü: 5 de)

EN SON DAKİKA

İhraç hem Akdeniz, hem de Atlantik kıyılarına yapıldı

Doğu Fas, Tunus, Cezair sahillerine, Rabat ile Kazablankaya ihraç devam ediyor

Londra 8 (A.A.) — B.B.C: Bu sabah şimalî Fransız Afrikası sahillerine başlayan Amerikan ihraç hem Akdeniz ve hem de Atlantik kıyılarına yapılmıştır. Bu meyanda Tunus, Cezair Fas, Rabat ve Kazablankaya ihraç devam etmektedir. Donanma ihraç hareketine desteklenmekte, himaye etmektedir.

da Tunus, Cezair Fas, Rabat ve Kazablankaya ihraç devam etmektedir. Donanma ihraç hareketine desteklenmekte, himaye etmektedir.

8 İNCİ ORDU

Kumandanının

yeni günlük emri

“Almanları şimalî Afrikadan kovmak için, ileri!”

Londra 8 (A.A.) Sekizinci ordu Başkumandanı General Montgomery aşağıdaki günlük emri neşretmiştir: “Henüz kazanmış olduğumuz muharebenin, başarılarımız bizim gelen işe bir başlangıç teşkil ettiğini biliyoruz. Yapılacak daha çok şeyler vardır. Azami gayret göstermelisiniz.

Almanları şimalî Afrikadan kovmak için, ileri.”

V A Z İ Y E T

Siyasî Hâdiselere Bakış

Mısır'daki hareket, şimalî Fransız Afrikasına Amerikalıların bu sabah asker çıkarmalarıyla bambaşka bir safhaya girmek istidadını almış bulunuyor. Çıkarma hareketi hakkındaki dakikadan dakikaya mütemmim malumat bekleniyor. Şu var ki, girişilen bu hareketin ehemmiyeti kendiliğinden göze çarpıyor.

Fransız orduları başkumandanı Amiral Darlanın daha geçenlerde şimalî Afrikada yaptığı teftiş seyahatinin mânası şimdi sarahatle anlaşılmaktadır.

Ancak zihne gelen sual, ihraç kuvvetlerinin mukavemetle karşılaşarak karşılaştıklarıdır. Amiral Dalran seyahati esnasında tedbirlerini almış olduğuna göre, ihraç kuvvetlerinin şiddetli bir mu-

kavemetle karşılaştıklarına şüphe edilemez.

Madagaskar gibi, her bakımdan zavıf Fransız ve yerli kuvvetleri-

(Devamı Sa: 3, Sü: 3 de)

Perakende manifaturacıların güzel bir hareketi

Dün Cumhuriyet Halk Partisi Vilâyet İdare Heyeti Reisliğine müracaat ederek, Reisucümhurumuzun nutukları üzerine emir edilecek her hususu yapmağa hazır olduklarını ve Partinin, Hükümetin emrini beklediklerini bildirmişlerdir. Manifaturacılar vatanın menfaatini icap ettiren her fedekârığa hazır olduklarını da ilâve etmişlerdir.

Almanlara Göre

ROMMEL'in müdafaa sistemi şimdi semere vermiye başladı

Cuma gününde 8 inci ordu kayda değer hiç bir muvaffakiyet elde edemedi

Bern 8 (A.A.) — Berlin'den alınan haberlere göre; Mareşal Rommelin müdafaa sistemi semere

(Devamı Sa: 3, Sü: 3 de)

RUZVELT Fransız halkına bir mesaj gönderdi

Londra, 8 (A.A.) — Amerika Reisicümhuru Ruzvelt Fransız halkına hitaben radyoda bir mesaj neşretmiştir.

“Birleşik Amerika ile Fransa arasında, dünyada her hangi iki millet arasında mevcut olmayan sıkı dostluk bağları mevcuttur.”

Reis, şahsi ve derin dostluk hislerinden bahsetmiş ve demiştir ki:

“Sizleri, zalim müstevlilerden korumak için geliyoruz. Düşmanı ezmek azmindeyiz. Muharebe bitir bitemez arazinizden çekileceğimize dair size teminat veririm.”

Kömürden Tasarruf İçin...

Cadde ve sokak tenviratı yarıya indirildi

Diğer tasarruf tedbirleri önümüzdeki hafta kat'ileşecek

Kömürden tasarruf yapılabilmesi için Vilâyet ve Belediye şubeleri elektrik tenviratını azaltmak üzere bazı tedbirler almaya karar vermiştir. Bu kararlar başında; ışıklı reklam, ışıklı vitrin, yaprak menedilecek, Tünel ve tramvay ve vapurlar saat 22 den sonra işletilmeyecek ve sokak tenviratı azaltılacaktır.

Belediye Encümenlerince tetkik edil-

len bu proje esas itibarıyla kabul edilmiştir. Yalnız tam ve son karar henüz verilmemiştir. Haber aldığımız göre bilhassa tasarruf gece saat 22 den sonra işletilmemesi işi bazı teredditleri mücip olmaktadır.

Belediye bu hususta son kararına önümüzdeki hafta içinde verecek ve bu hususta bir hey'et Ankara'da bu iş için bazı temaisat yapacaktır.

(Devamı Sa: 3, Sü: 4 de)

ÇERÇEVE

NETİCE BÜYÜKTÜR!

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Mısır'daki savaş, iki tarafın da birer küçük ordusu arasında... Birinin ana vatanındaki, öbürünün de şark cephesindeki kuvvetlerine nisbetle birer küçük ordu..

Fakat bu küçük ordular arasındaki muhasebe, sanki iki tarafın da büyük orduları ve küllî kuvvetleri karşılaşmış kadar büyük bir netice doğuracaktır.

Mühter Mısır girebilseydi İngilizler davayı yüzde 80 kaybetmiş olacaktı. Şimdi İngilizler bütün Afrikayı mühterden temizlemeye namzet bulunmakla, Almanların şark cephesindeki saplanmış vaziyetlerine göre, zaferi yüzde 100 eminleştirme yolunu tutmuş oluyor.

Mısır'daki hâdiselere, dar ve hasis kemmiyet çerçevesinden değil, her istikameti kucaklayıcı geniş ve cömert keyfiyet çerçevesinden bakılacak olursa, denebilir ki, şu anda Mısır çölleri bütün dünya kaderini tayin edecek bir hamleyle sahnedir.

Hamlenin sahibi demokrasylar.. Hamleler ilk esaslı silâhlarla göre muvaffak.

İngilizlerin artık ne Libya, ne Trablus sınırlarında duraklamasına imkân tasavvur edilebilir.

Bu gidiş, şimdiden Frenlere baskı, en aşığı Tunus hududunda durur.

Kaldı ki, biz hamlenin orada da duracağını sanmıyoruz.

Afrika davası halledilir edilmez demokrasyların hemen Avrupanın cenup doğusuna döneceklerini ve Girit, Yunanistan ve Balkanlar üzerinden (ikinci cephe) ismi altında kendi esası birinci cephelelerini açacaklarını, aynı hareketi şarkı Avrupa ve Fransa sahillerine de teşmil edeceklerini; sanmakta hikmet vardır!

Mısır hareketinin neticesi, işte bu büyük hikmete yol açacak kadar büyük olacaktır!

NOT— Deniz üstteğini Bay Tevfik'e: İltifatlarınıza mukabeleler: âcizim. Her günkü fikir hamlenin, yegâne mükafatı, sizin gibi okuyucularımdan gördüğüm alâka lûtfudur.

